

دبیرخانه شورای راهبردی تدوین راهنماهای سلامت

شناسنامه و استاندارد خدمت

# سونوگرافی حاملگی (شامل سن، وضع جفت، جنین و ضربان قلب)

تدوین کنندگان:

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

سونوگرافی بارداری

بهمن ۱۳۹۶

## مقدمه:

توسعه جوامع و گسترش نظام های سلامت، به ویژه در دو سده اخیر و نیز گسترش علوم پزشکی در جهان موجب شده است که تقریباً تمام کشورها به منظور برآورده شدن نیازهای سلامت محور خود، به تدوین راهنماهای بالینی (راهکارها، سیاست ها، استانداردها و پروتکل های بالینی) در راستای ارتقا سطح کیفی و کمی ارائه خدمت و همچنین تدوین سیاست های کلان در چارچوب استقرار پزشکی مبتنی بر شواهد گام بردارند. از سویی ضرورت تعیین حدود و ثغور اختیارات دانش آموختگان حرف مختلف پزشکی و استاندارد فضای فیزیکی و فرآیندهای ارائه خدمات سبب شد تا تدوین شناسنامه های مرتبط به منظور افزایش ایمنی، اثر بخشی و هزینه اثر بخشی در دستور کار وزارت متبوع قرار گیرد.

اندازه گیری کیفیت برای جلب اطمینان و حصول رضایت آحاد جامعه، قضاوت در زمینه عملکردها، تامین و مدیریت مصرف منابع محدود، نیازمند تدوین چنین راهنماهایی می باشد. این مهم همچنین به سیاستگذاران نیز کمک خواهد نمود تا به طور نظام مند، به توسعه و پایش خدمات اقدام نموده و از این طریق، آنان را به اهدافی که نسبت به ارائه خدمات و مراقبت های سلامت دارند، ناظر نماید تا به بهترین شکل به نیازهای مردم و جامعه پاسخ دهند. علاوه بر تدوین راهنماها، نظارت بر رعایت آن ها نیز حائز اهمیت می باشد و می تواند موجب افزایش رضایتمندی بیماران و افزایش کیفیت و بهره وری نظام ارائه خدمات سلامت گردد. طراحی و تدوین راهنماهای مناسب برای خدمات سلامت، در زمره مهمترین ابعاد مدیریت نوین در بخش سلامت، به شمار می آید. اکنون در کشورمان، نیاز به وجود و استقرار راهنماهای ملی در بخش سلامت، به خوبی شناخته شده و با رویکردی نظام مند و مبتنی بر بهترین شواهد، تدوین شده است.

در پایان جا دارد تا از همکاری های بی دریغ معاون محترم درمان «جناب آقای دکتر محمد حاجی آقاجانی»، معاون محترم آموزشی «جناب آقای دکتر باقر لاریجانی» و شورای راهبردی تدوین راهنماهای بالینی در مدیریت تدوین راهنماهای طبابت بالینی، و نیز هیات های بورد و انجمن های علمی تخصصی مربوطه، اعضاء محترم هیئت علمی مراکز مدیریت دانش بالینی و همچنین هماهنگی موثر سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و سازمان های بیمه گر و سایر همکاران در معاونت های مختلف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تقدیر و تشکر نمایم.

انتظار می رود راهنماهای طبابت بالینی تدوین شده تحت نظارت فنی دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت و کمیته فنی تدوین راهنماهای بالینی، مورد عنایت تمامی نهادها و مراجع مخاطب قرار گرفته و به عنوان معیار عملکرد و محک فعالیت های آنان در نظام ارائه خدمات سلامت شناخته شود.

امید است اهداف متعالی نظام سلامت کشورمان در پرتو گام نهادن در این مسیر، به نحوی شایسته محقق گردد.

**دکتر سید حسن قاضی زاده هاشمی**

**وزیر**

**تنظیم و تدوین: کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات سونوگرافی بارداری**

**۱- دکتر اشرف آل یاسین**

**۲- دکتر صدیقه برنا**

**۳- دکتر لاله اسلامیان**

**۴- دکتر وجیهه مرصوصی**

**۵- دکتر معصومه کیتی**

**۶- دکتر مهشید حقیقی**

**۷- دکتر فرهاد نیاقی**

**۸- دکتر وحید کریمی**

**تحت نظارت فنی:**

**گروه استانداردسازی و تدوین راهنماهای سلامت**

**دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت**

**دکتر سید موسی طباطبایی، فرانک ندرخانی،**

**دکتر آرمین شیروانی، دکتر مریم خیری، مرتضی سلمان ماهینی**

## **الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین):**

سونوگرافی حاملگی شامل سن، وضعیت جفت و جنین و ضربان قلب

کد ملی: ۷۰۱۷۱۵

## **ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی :**

سونوگرافی حاملگی شامل سن، وضعیت جفت و جنین و ضربان قلب و بررسی آدنکس ها، تعیین کوریونیسیتی در چند قلویی

## **ج) موارد ضروری انجام مداخله تشخیصی**

۱. تشخیص حاملگی طبیعی و غیر طبیعی

۲. خونریزی همراه با حاملگی

۳. درد شکم در خانم باردار

۴. تاخیر یا اختلال در قاعدگی در سن باروری

۵. تعیین سن بارداری

۶. تعیین محل ساک بارداری و جفت

## **ج-۱) تعداد دفعات مورد نیاز**

حداقل ۱-۲ بار و در صورت غیرطبیعی بودن جواب سونوگرافی ممکن است چند بار تکرار شود. (حاملگی خارج رحم یا حاملگی ناموفق)

## **د) ویژگی های فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:**

(با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی های آموزشی مصوب مورد نیاز. در صورت ذکر

دوره آموزشی باید مدت اعتبار دوره های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

ماما (در قالب نظام ارجاع) و کلیه پزشکان می توانند درخواست نمایند.

## **هـ) ویژگی های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:**

(با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی های آموزشی مورد نیاز. در صورت ذکر دوره

آموزشی باید مدت اعتبار دوره های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

متخصص رادیولوژی، متخصص زنان و زایمان دارای فلوشیپ پریناتالوژی (بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت بهداشت)

## **و) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:**

| ردیف | عنوان تخصص | تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت | میزان تحصیلات مورد نیاز | سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم | نقش در فرایند ارائه خدمت                     |
|------|------------|--------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| ۱    | تکنسین     | ۱ نفر                                                  | دیپلم به بالا           | --                                           | آماده سازی بیمار، تایپ گزارشات و ارائه گزارش |

**ز) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:** (در صورت نیاز به دو یا چند فضای مجزا با ذکر مبانی محاسباتی

مربوط به جزئیات زیر فضاها بر حسب متر مربع و یا بر حسب بیمار ذکر گردد):

بر اساس ضوابط ایلاهی وزارت بهداشت

**ح) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:**

دستگاه استاندارد سونوگرافی همراه با داپلر سونوگرافی

**ط) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:**

| ردیف | اقلام مصرفی مورد نیاز                                 | میزان مصرف (تعداد یا نسبت) |
|------|-------------------------------------------------------|----------------------------|
| ۱    | کاغذ چاپگر                                            | بر حسب نیاز                |
| ۲    | کاغذ A4 - ژل - ملحفه یکبار مصرف - کاور استریل واژینال |                            |

**ی) استانداردهای گزارش (شامل مشاهده ها و اندازه گیری های ضروری)**

در سه ماهه اول: گزارش محل و تعداد ساک حاملگی، اندازه CRL و ساک، زنده بودن جنین، طبیعی بودن ساک، تعیین کوریونیسیتی در چند قلوپی، وجود موارد غیرعادی (خونریزی - مایع داخل شکم و لگن)، بررسی رحم، آدنکس ها و آنومالی های رحم به همراه تاریخ و مشخصات بیمار

در سه ماهه دوم و سوم: سن بارداری، تعداد جنین، پرزانتاسیون، میزان AF، محل جفت و وزن جنین به همراه تاریخ و مشخصات بیمار  
\* شایان ذکر است کد سونوگرافی کالر داپلر رحم حامله (۷۰۱۸۱۰) همزمان با این کد قابل گزارش نمی باشد.

**گ) شواهد علمی در خصوص کنتراندیکاسیون های دقیق خدمت:**

ندارد

**ل) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:**

حداقل ۵ دقیقه

**منابع:**

Diagnostic Ultrasound/CM, Rumack 2018

AIUM-ISUG-ACOG—collen

بسمه تعالی

فرم تدوین راهنمای تجویز

| عنوان استاندارد                                  | کد RVU | کاربرد خدمت |        | افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز                                     | ارائه کنندگان اصلی صاحب صلاحیت                                | شرط تجویز                                                                                                                                                                                          |                  | محل ارائه خدمت                   | تواتر خدمتی                                                                                                         |               | مدت زمان ارائه                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | توضیحات                                          |
|--------------------------------------------------|--------|-------------|--------|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
|                                                  |        | بستری       | سرپایی |                                                                 |                                                               | اندیکاسیون                                                                                                                                                                                         | کنترل اندیکاسیون |                                  | تعداد دفعات مورد نیاز                                                                                               | فواصل انجام   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                  |
| سونوگرافی حاملگی شامل سن، وضعیت جنین و ضربان قلب | 701715 | *           | *      | ماما در قالب نظام ارجاع و کلیه پزشکان می توانند درخواست نمایند. | متخصص رادیولوژی، متخصص زنان و زایمان دارای فلوشیپ پریناتالوژی | ۱. تشخیص حاملگی طبیعی و غیر طبیعی<br>۲. خونریزی همراه با حاملگی<br>۳. درد شکم در خانم باردار<br>۴. تاخیر یا اختلال در قاعدگی در سن باروری<br>۵. تعیین سن بارداری<br>۶. تعیین محل ساک بارداری و جفت | ندارد            | بیمارستان، مطب و موسسه رادیولوژی | حداقل ۱-۲ بار و در صورت غیرطبیعی بودن جواب سونوگرافی ممکن است چند بار تکرار شود. (حاملگی خارج رحم یا حاملگی ناموفق) | حداقل ۵ دقیقه | در سه ماهه اول:<br>گزارش محل و تعداد ساک حاملگی، اندازه CRL و ساک، زنده بودن جنین، طبیعی بودن ساک، تعیین کوریونیسیستی در چند قلبی، وجود موارد غیرعادی (خونریزی- مایع داخل شکم و لگن)، بررسی رحم، آدنکس ها و آنومالی های رحم به همراه تاریخ و مشخصات بیمار<br>در سه ماهه دوم و سوم:<br>سن بارداری، زنده بودن جنین، تعداد جنین، پرزانتاسیون، میزان AF، محل جفت و وزن جنین به همراه تاریخ و مشخصات بیمار<br>* کد سونوگرافی کالر داپلر رحم حامله (۷۰۱۸۱۰) همزمان با این کد قابل گزارش و اخذ نمی باشد. | سونوگرافی حاملگی شامل سن، وضعیت جنین و ضربان قلب |

- تاریخ اعتبار این راهنما از زمان ابلاغ به مدت ۲ سال می باشد و بعد از اتمام مهلت زمانی میبایست ویرایش صورت پذیرد.